

Čís. 5653.

Novela o právu manželském (zákon ze dne 22. května 1919, čís. 320 sb. z. a n.).

Rozlukový důvod rozvratu manželství není předmětem odpuštění. Rozvrat manželství může být vyvolán též zhýralým životem manžela. Příčiny rozvratu manželství nemusí záležeti v zavinění, ba ani v činech manželů. Poměr rozlukového důvodu podle §u 13 písm. h) zák. k ostatním důvodům rozlukovým.

(Rozh. ze dne 13. ledna 1926, Rv I 1861/25.)

Žalobě manželky o rozlukou manželství z důvodů §u 13 písm. f) a h) rozl. zák. (pro zhýralý život manželův a rozvrat manželství jím způsobený) bylo oběma nižšími soudy vyhověno a manželství rozloučeno z viny žalovaného. Odvolací soud uvedl v důvodech: § 13 f) rozl. zák. ovšem předpokládá, že žalovaný manžel vede zhýralý život. To však zde zjišťovati netřeba, ana se žalobkyně dovolávala zhýralého života manželova jen jako jedné z příčin vzniku hlubokého rozvratu manželství, jehož jsoucnost nade vši pochybnost jest prokázána a k vyslovení rozluky manželství stačí úplně tento jediný důvod. Z příčiny té bylo by také lhostejno, kdyby nastalo odpuštění důvodu §u 13 f) rozl. zák., neboť při hlubokém rozvratu manželství odpuštění vůbec místa nemá. Jest-li tu rozvrat, strana i přes odpuštění činu trpí, ježto rozvrat jest následkem činu, který odpuštěním se neodklidí, z kteréhož důvodu ani promlčení místa by nemělo (Právník z r. 1920 str. 416). Zde však ani odpuštění důvodu § 13 f) rozl. zák. nastati nemohlo, odpuštění mlčky učiněné zde nebylo proto, že zhýralý život žalovaného trval až do jeho odjezdu do ciziny, tak že manželské spoluzití bylo již v létě 1920 přerušeno a nemůže okolnost, že žalobkyně hned po té nežalovala, pokládána býti za projev odpuštění, za které by se mohlo pokládati nejvýše jen to, kdyby stížená strana v manželství pokračovala, to jest v manželském spoluzití setrvala přes to, že o závadném jednání druhého manžela vědomosti nabyla, nějaké promlčení nároku žalobního pak vzhledem k § 1481 obč. zák. ve spojení s §em 14 rozl. zák. u důvodů § 13 f) rozl. zák. vůbec nastati nemohlo. O výslovném odpuštění tu vůbec řeči býti nemůže, a také ani tvrzeno nebylo. Nevadí též, že zhýralý život žalovaného vzat byl také za jednu z příčin vzniku hlubokého rozvratu manželského, neboť v podstatě své jsou všechny v §u 13 cit. zák. uvedené důvody rozluky jen různými případy jediného důvodu §u 13 h) rozl. zák., který je všechny v sobě zavírá a mimo ně ještě řadu jiných podobných. Skutková povaha důvodu §u 13 h) rozl. zák. kryje všechny ostatní, každý absolutní důvod rozlukový pak lze přehodnotiti na relativní, na př. cizoložství lze uplatniti jako rozvrat manželství, podobně zlomyslné opuštění, třebas nepředcházelo soudní vyzvání k návratu a pod. Nesprávným jest náhled odvolatelův, že hluboký rozvrat manželský předpokládá, že na obou manželích, nikoliv pouze na jednom z nich, nelze setrvání v manžel-

ském společenství spravedlivě požadovati. Stačí naopak, když na tom kterém z manželů toho žádati nelze (srov. Právník 1920 str. 358). Nějaká vina žalující strany prokázána nebyla, pročez může hluboký rozvrat uplatňovati. Odvolatel jest však na omylu, maje za to, že § 13 h) cit. zák. předpokládá, že jest tu manželské společenství, že tedy manželé dosud sdílí společnou domácnost. O tom se zákon vůbec nezmiňuje. Nelze zajisté manželi brániti v žalobě na rozluku proto, že manželské společenství bylo rozvázáno. I když žalovaný psal manželce z Paříže, by za ním přijela, nemožno jí neuposlechnutí toho za vinu klásti, když nebylo prokázáno, že žalovaný se své strany učinil vše, by manželské společenství v cizině opět umožnil, zejména zasláním potřebných peněz na cestu, opatřením bytu a stálého zdroje příjmů. Tak daleko nejde povinnost manželčina, muže svého následovati, by vydala se na zdařbůh do ciziny za manželem, o jehož lehkomyšlnosti plně jest a to právem přesvědčena, aniž by měla sebe menší záruky, že manžel vyzvání své myslil vážně a jest s to, spokojené spolužití manželské zajistiti.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání v podstatě opakuje obsah odvolání, jehož vývody byly již odvolacím soudem správně vyvráceny, proto stačí jen stručně na vývody dovolacího spisu odvěti: Nemůže býti o tom pochyby, že vzhledem k zjištěnému stavu věci je tu hluboký rozvrat manželství. Dovolatel sám nemohl by vážně tvrditi, že vůbec je tu ve skutečnosti nějaké manželství, tak jest zničeno jednáním žalovaného, že ho fakticky vůbec není, nýbrž jen právně, dokud nebylo pravoplatně rozloučeno. O nějakém odpuštění nemůže býti při rozvratu řeči, protože odpuštěny mohou býti činy, neboli, jak § 14 písm. c) rozl. zák. naznačuje, vina, nikoli však skutkový stav nebo poměr, to by musil nastati stav, kterým by rozvrat byl odčiněn a existovati přestal, t. j. musil by sám důvod rozluky pominouti. Dokonce ale v tom, že žalobkyně po několik let k jednání žalovaného, manželství rozvracejícímu, mlčela a hned nežalovala, nelze spatřovati nějaké odpuštění mlčky projevené. Žalobkyně ten stav prostě nějaký čas snášela, ale není povinna činiti to do nekonečna. Dovolání neporozumělo dobře důvodu odvolacího soudu, jenž praví, že zhýralý život netřeba ani zjišťovati, ježto se ho žalobkyně dovolává jen jako jedné z příčin rozvratu, o nějž žalobu opírá. Vskutku stačí, zjistí-li se pouze stav rozvratu, vždyť někdy příčiny rozvratu ani nemusí býti na jev, nemusí záležeti v zavinění, ba vůbec ani v činech manželů, nýbrž rozvrat může býti přivoděn i osobami třetími nebo poměry věcnými, nesrovnalostí povah, nebo vzájemným odporem manželů, jenž není v moci jich a pod. Ostatně, že zhýralý život žalovaný vedl, je bezpečně prokázáno tím, co zjistil prvý soud, a to stačí, pokud šlo o zhýralý život jako jednu z příčin rozvratu. Že žalovaný zhýralý život ještě vede, nebo v čase podání žaloby vedl, dokazovati netřeba, když, jak řečeno, žalováno z důvodu rozvratu.